

بررسی نقش فناوری ارتباطات و اطلاعات در آموزش زبان و نگرش‌های موجود

اسماعیل علی سلیمی*

زهره محمدیان**

چکیده

فناوری هم در زندگی شخصی و هم در زندگی کاری ما اهمیت فزاینده‌ای پیدا کرده و زبان‌آموزان بیش‌ازپیش از فناوری استفاده می‌کنند. با این حال در برنامه‌های تربیت مدرسین زبان، آموزش با استفاده از فناوری ارتباطات و اطلاعات اغلب نادیده گرفته می‌شود و وقتی سخن از استفاده از فناوری روز دنیا به میان می‌آید بیشتر مدرسان نسبت به دانش‌آموزان خود مهارت و دانش کمتری در این زمینه دارند. مقاله پیش روی با ارائه توضیحاتی روشن راجع به مفهوم «یادگیری زبان با کمک رایانه»، نقش فناوری در آموزش زبان، بررسی نگرش‌ها به فناوری، پیاده‌سازی فناوری ارتباطات و اطلاعات در کلاس درس و مهارت‌ها و تجهیزات برای شروع درصدد ایجاد پلی بر این شکاف برآمده است.

واژگان کلیدی: آموزش زبان، فن‌آوری اطلاعات، سیستم کال، نگرش‌ها، رایانه

* استادیار دانشگاه علامه طباطبائی easalimi@atu.ac.ir

** دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی دانشگاه خوارزمی

تاریخ دریافت: ۹۰/۱۰/۲۳ تاریخ پذیرش: ۹۲/۹/۹

مقدمه

زبان از دیرباز یکی از روش‌های اصلی ایجاد ارتباط بین انسان‌ها و جوامع مختلف بشری به شمار می‌رفته است؛ بنابراین متخصصین و برنامه‌ریزان آموزش زبان همیشه در پی ابداع و ارائه روش‌های نوین برای آموزش بهتر زبان به مخاطبین خود بوده‌اند. پیشرفت فناوری، عرصه‌ها و جنبه‌های مختلف زندگی بشر از جمله آموزش زبان در قرن بیست و یکم را تحت تأثیر خود قرار داده است. پدیده جهانی شدن نیز در این فرآیند نقش بسزایی ایفا نموده است. جهانی شدن که از آن به‌عنوان «جریان سیال ایده‌ها، ایدئولوژی‌ها، اشخاص، کالاها، تصاویر، پیام‌ها، فناوری‌ها و فنون» (آپادورای: ۲۰۰۱) تعبیر می‌شود زمینه گسترش و نفوذ زبان انگلیسی در میان ملل مختلف را ایجاد کرده است، چراکه زبان انگلیسی زبان توسعه تجارت و اقتصاد جهانی، زبان کشفیات و اختراعات و همچنین زبان ارتباطات بین‌المللی است. همچنین پدیده جهانی شدن باعث شروع عصر فناوری اطلاعات شده که آن نیز به‌نوبه خود باعث رواج اینترنت گشته است که زبان اصلی آن انگلیسی است. به‌عبارت‌دیگر می‌توان گفت که درعین حال که زبان انگلیسی در اشاعه فناوری اطلاعات و ارتباطات سهم بسزایی داشته است، متقابلاً فناوری اطلاعات و ارتباطات نیز به ارتقاء جایگاه و اهمیت زبان انگلیسی از طریق ارتباطات شبکه جهانی اینترنت کمک شایانی نموده است، امری که باعث ایجاد ارتباطی تنگاتنگ بین آموزش زبان (انگلیسی) و فناوری شده است. گسترش فناوری چنان ارتباط زبان‌ها و جوامع زبانی با یکدیگر را تحت تأثیر قرار داده که با استفاده از ابزارها و فناوری‌های نوین مانند ویدئوکنفرانس دوطرفه، کنفرانس صوتی دوطرفه، رایانامه، گپ‌های اینترنتی و... سخنگویان زبان‌ها و جوامع مختلف به‌راحتی می‌توانند در هر زمان و مکانی بدون توجه به بعد فاصله با یکدیگر ارتباط برقرار نمایند. در این میان هر چه زبانی مانند زبان انگلیسی از عمومیت و محبوبیت بیشتری برخوردار باشد، استفاده از فناوری‌های نوین و به‌روز در آموزش و فراگیری آن اجتناب‌ناپذیرتر می‌نماید.

بنابراین مقاله حاضر می‌تواند برای مدرسان زبان انگلیسی و همچنین اساتید دوره‌های تربیت مدرس زبان انگلیسی، طراحان و مدیران برنامه‌های آموزش زبان انگلیسی و حتی برای آموزش سایر زبان‌های خارجی نیز مفید و مؤثر باشد.

این مقاله به موضوعاتی چون مفهوم و تاریخچه «یادگیری زبان با کمک رایانه»، نقش فناوری در آموزش زبان، بررسی نگرش‌ها به فناوری، پیاده‌سازی فناوری ارتباطات و اطلاعات در کلاس درس و مهارت‌ها و تجهیزات برای شروع می‌پردازد. با توجه به این که «کاربرد فناوری در آموزش زبان» معمولاً با «یادگیری زبان با کمک رایانه» معادل‌سازی می‌شود، مؤلفان بر آن شدند تا با استفاده از منابع فارسی و لاتین موجود این مهم را مورد کنکاش قرار داده و ضمن تعریف و تبیین این اصطلاح، به‌اجمال به تاریخچه و ریشه اصطلاح «یادگیری زبان با کمک رایانه» و نیز برداشت‌های نادرست از کاربرد رایانه در آموزش زبان و... پرداخته تا بستر و زمینه لازم برای بهره‌گیری از موضوعات مندرج در این مقاله، فراهم گردد.

CALL مخفف کلمات Computer Assisted Language Learning می‌باشد که در فارسی به «یادگیری زبان با کمک رایانه» برگردان شده است. علائم اختصاری دیگری نیز در این زمینه کاربرد دارند که از آن جمله عبارت‌اند از CASLA^۱ (کاربرد رایانه در فراگیری زبان دوم)، TELL^۲ (یادگیری زبان با کمک فناوری)، WELL^۳ (یادگیری زبان با کمک شبکه). جهت کسب اطلاعات بیشتر در این زمینه می‌توانید به چیپل (۲۰۰۱)، وارشاور و کرن (۲۰۰۰) مراجعه نمایید.

استفان باکس (۲۰۰۳)، یادگیری زبان با کمک رایانه را به سه دوره تقسیم می‌کند. دوره اول که او آن را «یادگیری محدود زبان با کمک رایانه» (Restricted CALL) می‌نامد، از دهه ۱۹۶۰ میلادی شروع شده و تا اوایل دهه ۱۹۸۰ میلادی ادامه دارد و شامل تمرین‌های بسته^۴ و آزمون^۵ می‌باشد. زبان‌آموزان متون را بازسازی نموده و به سؤالات بسته^۶ پاسخ کوتاه داده و عملاً تعامل و ارتباط اندکی با سایر زبان‌آموزان دارند. نوع بازخوردی که معلم ارائه می‌دهد نیز محدود به صحیح یا غلط بودن پاسخ‌های زبان-

-
1. Computer Applications in Second Language Acquisition
 2. Technology-Enhanced Language Learning
 3. Web-Enhanced Language Learning
 4. Closed drills
 5. Quiz
 6. Closed questions

آموزان می‌شود. در این دوره معلم بیشتر به‌عنوان ناظر محسوب شده و با نگاهی توأم با ترس یا تحسین اغراق‌آمیز به مسئله می‌نگرد. در این دیدگاه، فناوری به‌عنوان مسئله‌ای جنبی و اختیاری در نظر گرفته می‌شود. در این نوع نگرش رایانه‌ها در یک کارگاه مجزای رایانه قرار دارند.

دوره دوم یادگیری زبان با کمک رایانه از سال ۱۹۸۰ شروع شده و می‌توان گفت تا امروز ادامه دارد. این دوره که در نگاه استفان باکس، «یادگیری نامحدود زبان با کمک رایانه» (Open CALL) نامیده می‌شود شامل تکالیف و فعالیت‌هایی مانند شبیه‌سازی، بازی و ارتباط از طریق رایانه^۱ است که در آن زبان‌آموزان با رایانه تعامل داشته و گاه با سایر زبان‌آموزان نیز تعامل و ارتباط برقرار می‌کنند. در اینجا بازخورد معلم به‌صورت تمرکز بر روی توسعه مهارت‌های زبانی بوده و از انعطاف برخوردار است. در این دوره معلم همچنان به‌عنوان ناظر و راهنما تلقی شده و کماکان نگرش به استفاده از رایانه در آموزش زبان به‌صورت ترس یا تحسین اغراق‌آمیز می‌باشد و یادگیری با کمک رایانه به‌عنوان بخشی منسجم از برنامه درسی و سرفصل در نظر گرفته نمی‌شود و مانند دوره اول، فناوری بر سرفصل و نیازهای زبان‌آموزان مقدم بوده و کل کلاس درس بر یادگیری با کمک رایانه متمرکز است. در این دوره رایانه‌ها در مکان مجزایی به‌عنوان کارگاه رایانه قرار دارند و ممکن است صرفاً جهت آموزش زبان در نظر گرفته شوند.

دوره سوم که آینده یادگیری زبان با کمک رایانه را شامل می‌شود، یادگیری ترکیبی زبان با کمک رایانه (CALL Integrated) نامیده می‌شود (باکس ۲۰۰۳). در اینجا، تکالیف بیشتر به‌صورت رایانامه و... بوده، زبان‌آموزان اغلب با یکدیگر در تعامل بوده و به‌واسطه درس، گهگاه با رایانه نیز تعامل دارند. بازخورد معلم در این بخش بیشتر به‌صورت تفسیر، ارزیابی، ارائه نظر و انگیزش تفکر زبان‌آموزان است و معلم به‌عنوان ناظر یادگیری و مدیر تلقی می‌شود. معلم به فناوری و رایانه به‌عنوان بخشی عادی و لاینفک آموزش زبان نگرسته و فناوری و رایانه ابزار عادی و روزمره یادگیری زبان قلمداد می‌شوند که در برنامه درسی و سرفصل گنجانده شده و بر اساس نیازهای زبان-

آموزان می‌باشد. در این نگرش، بررسی نیازهای زبان‌آموزان و بافت خاص یادگیری بر فناوری و تصمیمات استفاده از آن مقدم هستند. فناوری بخش کوچکی از هر درس است و رایانه‌ها در هر کلاس درس، بر روی هر میز و حتی در کیف زبان‌آموزان قرار دارند.

به عقیدهٔ باکس (۲۰۰۳)، «عادی‌سازی و یا عادی شدن»، ایدهٔ اصلی و هدف غایی دوره یا بخش سوم است بدین مفهوم که در استفاده از فناوری و رایانه در زبان باید به مرحله‌ای برسیم که فناوری و رایانه طوری در برنامهٔ آموزشی گنجانده و ترکیب‌شده و با تاروپود آن درهم‌تنیده شوند که دیگر در کانون توجه واقع نشوند. مثلاً زمانی کاغذ، قلم، ساعت مچی و غیره نوعی فناوری محسوب می‌شدند ولی اکنون آن‌قدر عادی شده و بازندگی روزمرهٔ مردم عجین شده‌اند که کمتر کسی به آنها به دید فناوری می‌نگرد. وارشاو^۱ (۲۰۰۰)، نیز یک مدل سه مرحله‌ای از یادگیری زبان با کمک رایانه ارائه می‌دهد. در مرحلهٔ اول که دهه‌های ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰ میلادی را در برمی‌گیرد مصادف با اجرای روش‌های سنتی آموزش زبان یعنی روش‌های دستور ترجمه^۲ و شنیداری-گفتاری^۳ است، نظام توصیف زبان، دستور ساختاری است، استفادهٔ اصلی از رایانه برای تکرار و تمرین زبان بوده و صحت^۴ مطالب دستوری موردتوجه قرار دارد. مرحلهٔ دوم مدل وارشاو^۱ در اواخر دههٔ ۱۹۸۰ و دههٔ ۱۹۹۰ میلادی را در برمی‌گیرد که روش رایج در آموزش زبان در این دوره روش ارتباطی^۵ است، نگاه به زبان از نوع شناختی (و نه ساختاری و تجویزی) است، تمرین‌های ارتباطی در آموزش زبان موردتوجه بوده و سلامت^۶ زبان اهمیت بیشتری دارد. وارشاو^۱ این دوره را دورهٔ ارتباط یادگیری زبان با کمک رایانه (Communicative CALL) می‌نامد. دورهٔ سوم که قرن بیست و یکم را در بر گرفته و موسوم به روش ترکیبی یادگیری زبان با کمک رایانه (Integrative CALL) است، شامل فناوری‌های چندرسانه‌ای و اینترنت می‌شود. در این دوره، روش‌های

-
1. Warschauer
 2. Grammar-Translation Method
 3. Audio-Lingual Method
 4. Accuracy
 5. Communicative Approach
 6. Fluency

آموزش زبان بیشتر بر روش‌های محتوای محور^۱ و انگلیسی با اهداف ویژه^۲ و یا انگلیسی با اهداف آموزشی^۳ متمرکز شده، نگاه جامعه‌شناختی-شناختی^۴ به زبان مورد توجه بوده و هدف اصلی استفاده از رایانه ایجاد گفتمان اصیل و واقعی است. برخی از مدل‌های ارتباط محور از «رایانه به عنوان معلم^۵» یاد می‌کنند یعنی مثلاً رایانه پاسخ صحیح را به شاگرد می‌دهد. برخی دیگر از مدل‌های ارتباط محور از «رایانه به عنوان محرک^۶» نام می‌برند که در آن رایانه به جای ارائه پاسخ صحیح، زبان آموز را به مباحثه، نوشتار و یا تفکر انتقادی ترغیب می‌کند که در این حالت ارتباط، ارزشمندتر و واقعی‌تر به نظر می‌رسد.

مدل سوم از کاربرد رایانه در «دوره ارتباط محور یادگیری زبان با کمک رایانه^۷»، «رایانه به عنوان وسیله^۸» نامیده شده است که در آن به رایانه صرفاً به عنوان یک وسیله نگریسته می‌شود. مثال‌هایی از این مدل عبارت‌اند از: پردازشگرهای واژگان، وارس‌های املائی و دستوری و غیره.

البته ناگفته پیداست که هیچ‌کدام از تقسیم‌بندی‌های ارائه شده فوق کامل و بی‌عیب و نقص نیستند و نمی‌توان مرز کاملاً مشخصی بین دوره‌های نام برده از نظر تاریخی قائل شد. مثلاً دوره آموزش محدود زبان از طریق رایانه (دوره اول در تقسیم‌بندی باکس) هنوز هم در برخی نقاط جهان از جمله در بعضی از بافت‌های آموزشی ایران و برخی از کشورهای در حال توسعه همچنان رواج دارد در حالی که در بیشتر بافت‌ها و مراکز آموزشی اکثر کشورهای توسعه یافته، استفاده از فناوری و رایانه به قدری با برنامه‌های آموزشی به طور اعم و آموزش زبان به طور اخص عجین شده که امری کاملاً عادی و طبیعی قلمداد می‌گردد.

-
1. Content-based
 2. English for Specific Purposes
 3. English for Academic Purposes
 4. Socio-Cognitive-Cognitive
 5. Computer as tutor
 6. Computer as stimulus
 7. Communicative CALL
 8. Computer as tool/Computer as workhorse

استفاده از فناوری رایانه می‌تواند در سنجش دانش و مهارت‌های زبانی نیز مؤثر واقع گردد. اصطلاح همزاد «یادگیری زبان با کمک رایانه»، «سنجش یادگیری زبان با کمک رایانه»^۱ می‌باشد که در آن دانش و مهارت زبانی فراگیران و داوطلبان آزمون‌های شاخص سطح بسندگی زبانی با کمک رایانه صورت می‌گیرد. نمونه‌هایی از این آزمون‌ها، تافل‌های^۲ رایانه‌محور^۳ و تافل‌های اینترنت‌محور^۴، سیستم بین‌المللی سنجش زبان انگلیسی^۵ (IELTS) اینترنت‌محور و آزمون‌های رایانه‌محور بخش انگلیسی برای سخنوران سایر زبان‌های دانشگاه کمبریج^۶ مانند CB FCE^۷، CB PET^۸، CB KET^۹ و غیره می‌باشد که سالانه هزاران و شاید میلیون‌ها متقاضی در سراسر جهان در این آزمون‌ها شرکت نموده و دانش زبان انگلیسی خود را محک می‌زنند. هرچند نگرانی‌هایی وجود دارد مبنی بر این‌که عدم موفقیت متقاضیان در این آزمون‌ها ممکن است به علت عدم آشنایی و یا نداشتن مهارت کافی آن‌ها جهت کار با رایانه و اینترنت بوده که همین امر ممکن است باعث افزایش اضطراب آن‌ها و درنهایت باعث عدم موفقیت ایشان شود.

باورهای غلط در باب فناوری

فناوری و رایانه باید همه کارها را انجام داده و جایگزین فناوری‌های قدیمی‌تر مانند فرهنگ لغت و غیره شده و حتی جایگزین معلم شوند. باید در نظر داشت که فناوری، در هر شکل و نوعی، ساخته دست بشر بوده و قاعدتاً باید در خدمت انسان باشد، توسط انسان کنترل و استفاده شود و نباید عنان اختیار انسان را در دست گرفته و جایگزین وی شود. نکته دیگر که باید مورد توجه قرارداد این است که استفاده از فناوری باید به آموزش زبان کمک نموده و در خدمت آن باشد. اگر عدم استفاده از نوعی فناوری در

-
1. Computer-Assisted Language Testing (CALT)
 2. Test of English as a Foreign Language (TOEFL)
 3. Computer-based TOEFL (CBT)
 4. Internet-based TOEFL (IBT)
 5. International English Language Testing System (IELTS)
 6. Cambridge ESOL (English for the Speakers of Other Languages)
 7. Computer-based Key English Test
 8. Computer-based Preliminary English Test
 9. Computer-based First Certificate in English

کلاس درس به‌اندازه استفاده از آن مؤثر است، به‌طور حتم جهت جلوگیری از اتلاف منابع و امکانات و... نباید از آن استفاده نمود. مرندی (۲۰۱۱) در این خصوص معتقد است درعین حال که باید از کاربردهای فناوری و نحوه استفاده از آن‌ها آگاه بود، تصمیم‌گیری برای استفاده یا عدم استفاده از فناوری‌های مدرن در کلاس درس به عوامل مختلفی بستگی داشته و برای هر بافت آموزشی و کلاس درس به‌طور مجزا و مستقل باید تصمیم‌گیری نمود.

تنها عامل موفقیت در استفاده از فناوری صرفاً وجود خود فناوری است. درعین حال که شکی در مفید بودن استفاده از فناوری در آموزش، خصوصاً در آموزش زبان، وجود ندارد، یادگیری با کمک رایانه به‌طور اعم شامل کلیه کاربردهای ارتباط از طریق رایانه^۱ در فراگیری زبان می‌شود که طیف وسیعی از فناوری‌های مختلف مانند پخش‌گرهای MP3، MP4، MP5، گوشی‌های تلفن همراه، کتاب‌ها و منابع الکترونیکی، بلاگ‌ها، ویکی‌ها و غیره را در برمی‌گیرد؛ بنابراین، در هنگام تصمیم‌گیری برای استفاده از فناوری در کلاس درس باید بافت آموزشی خاص، نوع معلم، نوع شاگردان و امکانات و منابع موجود را در نظر گرفت؛ یعنی نمی‌توان یک نسخه واحد برای کلیه مشتریان فناوری که ممکن است در بافتی، فناوری هراس^۲ و در بافتی دیگر فناوری خواه^۳ باشند پیچید بلکه باید شرایط و همه جوانب را سنجیده و سپس نسبت به کاربرد آن اقدام نمود. نکته مهم دیگر این است که همان‌طوری که چیپل (۲۰۰۹) نیز به درستی اشاره می‌کند، در مطالعات تأثیر فناوری بر آموزش باید توجه داشت که این تأثیرات به نحوه استفاده از فناوری و نه به خود فناوری برمی‌گردد. نکته دیگر این‌که در اغلب موارد موفقیت ممکن است به علت تمرین و ممارست کافی حاصل شده و با استفاده صرف از فناوری مرتبط نباشد چراکه فراگیری یک‌زبان خارجی یا دوم، بیشتر به تمرین و ممارست مداوم و منظم بستگی دارد.

پرواضح است که موفقیت هر نوع فناوری مانند رایانه در آموزش زبان به عوامل

-
1. Computer-Mediated Communication (CMC)
 2. Technophobic
 3. Technogeek

مختلفی مانند آموزش و تربیت مدرسانی که دانش و تخصص استفاده از ظرفیت‌های مختلف فناوری را دارند، پشتیبانی اداری، آموزشی و اجرایی، برنامه‌ریزی درسی منسجم و منطقی، آمادگی ذهنی جامعه و فرهنگ‌سازی و... بستگی دارد. فراهم نشدن حتی یک مورد از موارد و شرایط مذکور ممکن است استفاده از فناوری را با چالش جدی مواجه ساخته یا باعث کاهش کارایی آن گردد.

یافته‌های برخی از تحقیقات اخیر که در کشور صورت گرفته مؤید این نکته است. به‌عنوان مثال ده‌باشی شریف و همکاران (۱۳۹۱) در تحقیقی نسبتاً جامع در مورد نگرش مدرسان زبان‌های خارجی در به‌کارگیری فناوری در آموزش زبان در ایران دریافتند که اکثر مدرسان زبان‌های خارجی شناخت کافی و آمادگی ذهنی جهت استفاده از ابزارها و فناوری‌های مورد استفاده در رشته خود را نداشته و در نتیجه به تعلیم و آموزش در این زمینه نیاز دارند. این تحقیق و تحقیقات دیگری از این دست نشان می‌دهند متأسفانه بسترهای لازم جهت استفاده از فناوری در آموزش زبان‌های خارجی در ایران هنوز آن‌طور که بایسته و شایسته است فراهم نشده و آموزش و فرهنگ‌سازی لازم صورت نگرفته است. امید است نوشته حاضر بتواند کمکی گرچه اندک در این زمینه بنماید.

فناوری در آموزش زبان

استفاده از فناوری در آموزش زبان امری تازه نیست. در واقع، سال‌هاست که فناوری در امر آموزش زبان استفاده می‌شود ولی اگر تخته‌سیاه را هم‌شکلی از فناوری به حساب آوریم ممکن است این امر به سده‌ها قبل بازگردد. ضبط صوت، آزمایشگاه‌های زبان و دستگاه ویدیو از دهه‌های ۶۰ و ۷۰ میلادی مورد استفاده بوده و هنوز هم در کلاس‌های درس سراسر جهان استفاده می‌شوند.

مطالب درسی رایانه محور در آموزش زبان که اغلب «کال»^۱ (یادگیری زبان با کمک رایانه) نامیده می‌شود در اوایل دهه ۸۰ میلادی ظهور یافت. معمولاً برنامه‌های اولیه «کال» از زبان‌آموز می‌خواهد به محرک، روی صفحه‌نمایش رایانه پاسخ دهد و یا تکالیفی از قبیل پر کردن جاهای خالی، تطبیق جمله‌واره‌ها با پاسخ سؤالات

1.CALL (Computer Assisted Language Learning)

چندگزینه‌ای را انجام دهد. احتمالاً یکی از مشهورترین فعالیت‌های اولیه «کال» بازسازی متنی است که کل آن در دسترس نیست و زبان‌آموز با تایپ واژگانی، آن را بازسازی می‌کند. سپس رایانه برای تمام این فعالیت‌ها بازخوردی، از صحت و سقم پاسخ‌ها گرفته تا ارائه بازخوردهای پیچیده‌تری مثل مشخص کردن دلیل اشتباه زبان‌آموز به وی ارائه داده و پس از آن هم تمرینات تقویتی ارائه می‌کند. «کال» روشی است که هنوز هم در بسیاری از سی‌دی‌رام‌های آموزش زبان یافت می‌شود.

از آنجاکه دسترسی به فناوری ارتباطات و اطلاعات گسترده‌تر شده است، روش «کال» هم‌قدم را فراتر از استفاده در برنامه‌های رایانه‌ای گذاشته و وارد عرصه اینترنت و ابزار شبکه محور شده است. اصطلاح «تل»^۱ (یادگیری زبان با کمک فناوری) در دهه ۹۰ میلادی در پاسخ به چشم‌اندازهای رو به رشدی که فناوری ارتباطات و اینترنت ارائه داده بود ظهور و بروز یافت.

اگرچه مدرسان زبان هنوز از فناوری ارتباطات و اطلاعات به شکل گسترده‌ای استفاده نمی‌کنند اما به‌کارگیری فناوری در کلاس‌های درس به‌طور فزاینده‌ای در حال گسترش است و در سال‌های پیش روی، بخشی لاینفک از شیوه آموزش زبان انگلیسی خواهد بود. دلایل متعددی شاهد این مدعا است:

- قابلیت دسترسی به اینترنت برای زبان‌آموزان - چه در منازل و چه در کافی‌نت‌ها^۲ - پیوسته سهل‌تر می‌شود.

- زبان‌آموزان کم سن و سال‌تر همراه با فناوری رشد می‌کنند و فناوری بازندگی آن‌ها گره‌خورده و جزئی از آن می‌شود. برای چنین زبان‌آموزانی استفاده از فناوری راهی است تا دنیای بیرون را به کلاس درس بیاورند که البته برخی از این زبان‌آموزان کم سن و سال‌تر هم به‌نوبه خود مدرس خواهند شد.

- زبان انگلیسی به‌عنوان زبانی بین‌المللی در بافت فناوری - محور مورد استفاده قرار می‌گیرد.

- فناوری، مخصوصاً اینترنت، در کنار دسترسی به مطالب، فرصت‌های جدیدی را

1. TELL (Technology Enhanced Language Learning)

2. Internet cafés

برای ارائه مطالب و تکالیف اصیل فراهم می‌سازد و مجموعه گران‌بهایی از مطالب آماده آموزش زبان انگلیسی پیش رویمان قرار می‌دهد.

- اینترنت فرصت‌های فوق‌العاده‌ای را برای همکاری و ارتباط بین زبان‌آموزانی که در مناطق مختلف جغرافیایی قرار دارند، فراهم می‌آورد.

- فناوری با مطالب چاپ‌شده‌ای مثل کتاب‌های درسی و کتاب‌های منبع برای مدرسان ارائه می‌شود.

- انتظار فزاینده زبان‌آموزان از آموزشگاه‌های زبان این است که فناوری در آموزش زبان گنجانده شود.

- فناوری راه‌های تازه‌ای را برای تمرین زبان و ارزیابی عملکرد آن ارائه می‌دهد.

- فناوری روزبه‌روز سیارتر می‌شود. نه تنها می‌توان از آن در کلاس درس، سالن کنفرانس، اتاق رایانه یا مرکز آموزش زبان خود-دسترس^۱ استفاده کرد، بلکه در منزل، در مسیر مدرسه و در کافی‌نت‌ها هم می‌توان از آن بهره جست.

- استفاده از مجموعه ابزارهای «فناوری ارتباطات و اطلاعات» می‌تواند زبان‌آموزان را در معرض و تمرین همه چهار مهارت اصلی زبان یعنی گفتاری، شنیداری، نوشتن و خواندن قرار دهد.

بافت‌هایی که مدرسان با فناوری در آن‌ها در حال فعالیت هستند، تنوع وسیعی دارد و دسترسی که مدرسان به رایانه‌ها دارند - که به اصطلاح شکاف اطلاعات فناوری دیجیتال^۲ نامیده می‌شود- نحوه عملکرد ما در کلاس درس را از نظر پیاده‌سازی فناوری تحت تأثیر قرار خواهد داد. مفهوم دیگر فقدان عمومی آموزش «فناوری ارتباطات و اطلاعات» برای مدرسان این است که هنوز راه درازی تا عادی‌سازی فناوری در آموزش زبان می‌باید طی شود تا استفاده از فناوری در آموزش مثل استفاده از کتاب یا قلم و خودکار عادی شود.

1. Self-access center

2. Digital Divide :

(شکاف بین افرادی که به اطلاعات فناوری دیجیتال دسترسی دارند و آنانی که به این اطلاعات دسترسی محدود دارند یا اصلاً دسترسی به آن ندارند).

نگرش‌ها به فناوری

بسیاری از مردم از فناوری‌های جدید واهمه دارند؛ و با حضور فزاینده رایانه‌ها و اینترنت، عبارت «فناوری هراس»^۱ به آن دسته کسانی اطلاق می‌شود که ممکن است از این پیشرفت‌های جدید در هراس باشند. اخیراً اصطلاح «اهل دیجیتال»^۲ هم برای آن دسته از کسانی ابداع شده که با فناوری بزرگ‌شده‌اند و بنابراین با آن احساس راحتی و اطمینان می‌کنند - کودکان امروزی مثال بارز این مدعا می‌باشد. از طرف دیگر والدین آن‌ها گرایش دارند «مهاجرین دیجیتال»^۳ باشند، اینان به دنیای فناوری دیر پا گذاشته‌اند، یا اصلاً حتی وارد آن نشده‌اند. در بسیاری از موارد مدرسان «مهاجرین دیجیتال‌اند» و دانش‌آموزان کم سن و سال‌تر «اهل دیجیتال» هستند.

کافیست نگاهی به خود بیاندازیم و ببینیم کجای این طیف قرار داریم. چقدر در استفاده از رایانه‌ها و اینترنت احساس راحتی و اطمینان می‌کنیم؟ اگرچه معمولاً مردم تمایل دارند که کاربران رایانه‌ها را یا «فناوری هراس» و یا «فناوری خواه»^۴ (اصطلاحی برای علاقه‌مندان به فناوری) بخوانند، اما واقعیت این است که بیشتر ما به‌طور حتم جایی بین این دو کران قرار داریم.

بخش اعظمی از نگرش‌های منفی که مدرسان نسبت به فناوری دارند معمولاً به دلیل فقدان تسهیلات، کمبود آموزش و یا نبود اطمینان خاطر است که منجر به ناتوانی در درک منافع استفاده از فناوری در کلاس درس می‌شود. مدرسان اغلب ممکن است تسلط کامل به موقعیت‌های کاری‌شان نداشته باشند. شاید مدرسی بخواهد از فناوری بیشتری در آموزش استفاده کند ولی احتمال این هست که مدرسه یا آموزشگاه امکانات لازم را نداشته باشد یا از سویی دیگر ممکن است از مدرسی خواسته شود تا از فناوری‌ای استفاده کند که نه برای آن آموزش دیده و نه آمادگی آن را دارد.

نکات زیر نقطه نظرات منفی‌ای هستند که نگارندگان در بازدید از مدارس و آموزشگاه‌های مختلف و مصاحبه با مدرسان مواجه شده‌اند.

-
1. Technophobe
 2. Digital Native
 3. Digital Immigrants
 4. Technogeek

پاسخ‌های پیشنهادی نگارندگان به این نقطه نظرات به ترتیب به شرح ذیل می‌باشد:
۱ - برخی از کارهای رایانه محور، برای مثال استفاده از سی‌دی‌رام‌ها^۱ را می‌توان

به صورت تک نفره انجام داد، ولی بسیاری از ایده‌های مربوط به استفاده از فناوری و اینترنت که در این مقاله مورد کنکاش قرار گرفته است مستلزم فعالیت‌های گروهی دونفره یا بیشتر است. حالت ایدئال این است که برای هر دو زبان آموز یک دستگاه رایانه وجود داشته باشد اما به هر حال خیلی از فعالیت‌ها را هم می‌توان تنها با یک دستگاه رایانه برای کل کلاس یا برای هر یک از گروه‌های کوچک از زبان‌آموزان (۳ یا ۴ نفر) با هر یک دستگاه، به انجام رساند.

۲ - وقتی می‌خواهید از اتاق رایانه^۱ استفاده کنید از قبل برنامه‌ریزی کنید و یا از فرم‌های رزرو که چندین ماه یا یک‌ترم را پوشش می‌دهند بهره ببرید. این فرم رزرو را پشت در اتاق رایانه بچسبانید تا مدرسان و زبان‌آموزان دیگر بدانند که چه موقع و توسط چه کسی قرار است کارگاه مورد استفاده قرار بگیرد. می‌توانید از اتاق رایانه برای انجام پروژه یا فعالیت‌های خودخوان بهره ببرید. به آسانی می‌توانید این کار را از قبل برنامه‌ریزی کنید. شاید هم بخواهید با مسئولان مدرسه درباره امکان وجود یک دستگاه رایانه در کلاس درس به توافق برسید، چراکه برخی از فعالیت‌ها را می‌توان تنها با استفاده از یک دستگاه رایانه در کلاس درس انجام داد.

۳ - این سخن بارها و بارها شنیده شده است و بیانگر کمبود واقعی استفاده از فناوری «آموزش زبان انگلیسی» در آموزش کلاس‌های درس است. معمولاً وقتی مدرسان در مضیقه قرار می‌گیرند می‌پذیرند که در واقع اطلاعات آن‌ها در مورد فناوری به نحوه استفاده از رایانامه^۲، اینترنت و برنامه‌پردازش^۳ واژه محدود می‌شود. مطمئناً این اطلاعات اندک برای شروع استفاده از فناوری در کلاس درس کفایت می‌کند. فقدان آموزش فناوری ارتباطات و اطلاعات در آموزش زبان انگلیسی مسئله‌ای است که مجموعه‌های آموزشی به ندرت به آن می‌پردازند، اما گروه‌های **برخط** (آنلاین) تربیت مدرسی هم هستند که کارشان را به کنکاش و یادگیری در مورد استفاده از فناوری در کلاس‌های درس اختصاص داده‌اند و مدرسان می‌توانند به این گروه‌ها ملحق شوند.

1. Computer room

2. E-mail

3. Word Processing program

۴ - اغلب این اظهارات برای مدرسانی صدق می‌کند که به زبان‌آموزان نوجوان یا کم سن و سال تری درس می‌دهند که بر اساس اظهاراتی در شماره ۳ آمده است، این افراد احتمالاً هیچ آموزشی در استفاده از فناوری ندیده‌اند. البته وجود زبان‌آموزانی که اطلاعاتشان در مورد فناوری بیشتر از شماست، به‌طور حتم نکته متفی به حساب نمی‌آید. پس هنگام شروع استفاده از فناوری در کلاس، مدرسان می‌توانند بر این دانش تخصصی‌تر زبان‌آموزان برای کمک تکیه کنند. معمولاً وقتی از زبان‌آموزان درخواست کمک می‌شود مایه خرسندی آن‌ها شده و فرصتی برای ارائه مهارت‌ها و دانش آن‌ها در این زمینه به وجود می‌آورد.

۵ - استفاده از فناوری در کلاس درس جایگزین استفاده از مطالب سنتی مثل تخته‌سیاه یا کتاب درسی نمی‌شود، بلکه ابزار فناوری باعث تکمیل و ارتقاء سطح کارهای عادی کلاس می‌شوند. تصور کنید قسمتی از یک کتاب درسی در مورد حیوانات در معرض خطر انقراض است، فعالیت‌های تکمیلی مثل جمع‌آوری داده‌ها با کمک پروژه رایانامه یا وب‌نوردی^۱ در مورد حیوانات در معرض خطر انقراض یا حتی ایجاد پادپخش^۲ درباره این موضوع را می‌توان با استفاده از فناوری انجام داد. مدرس نیز می‌تواند مطالب الکترونیکی بیشتری برای مرور مطالب درسی درباره این موضوع ایجاد نماید.

۶ - این تنفر و ترس از رایانه اغلب توسط مدرسانی مطرح می‌شود که در گذشته تجربیات تلخی از فناوری داشته‌اند. بهترین راه‌حل برای این مشکل این است که مدرسان را از داشته‌ها و مهارت‌های تخصصی‌شان آگاه سازیم - برای مثال احتمالاً آن‌ها طرز کار با ضبط‌صوت در کلاس درس را می‌دانند و اغلب هم از پیش در زندگی شخصی خود از فناوری استفاده کرده‌اند مثلاً از پخشگر ام‌پی‌تری، اینترنت یا رایانامه بهره برده‌اند. به عبارت دیگر به جای انکار هراس واقعی، این افراد می‌باید آن را پذیرفته و

1. Webquest

2. Podcast:

فایل صوتی که می‌توان آن را از طریق اینترنت دانلود کرد و بر روی رایانه شنید و سپس آن را روی آی‌پد یا

پخشگرهای صوتی دیگر انتقال داد

با آن مقابله کنند. مدرس فناوری-هراس برای شروع لازم است از طریق پیاده‌سازی فناوری‌های ساده و آسان برای زبان‌آموزان مورد ترغیب واقع شود. برای نمونه استفاده از وب‌نوردهای آماده در اینترنت، برای شروع روش خوبی است. لازم است مدرسان هم متوجه این امر باشند که فناوری هرزگاهی آسیب‌پذیر بوده و خواهد بود و بهتر است همیشه برنامه‌ جایگزینی که نیازی به فناوری نداشته باشد را در چنته داشته باشند. همچنین ارائه آموزش‌های مفید در استفاده از فناوری در کلاس درس از طریق کارگاه-های حضوری یا دوره‌های برخط، اصلی اساسی در ترغیب مدرسان فناوری هراس در پذیرش و استفاده بلندمدت از فناوری می‌باشد.

۷ - ایجاد مطالب جدید بدون برنامه‌ریزی و تمهیدات لازم می‌تواند هم برای کلاس‌های فناوری محور و هم برای کلاس‌های تحریرمحور باعث اتلاف وقت شود. لازم است مدرسان با همکاری در مدارس، طرح درس و منابع درسی را به اشتراک بگذارند و همچنین از منابع فناوری محوری که امروزه بیشتر کتاب‌های درسی تجاری آن‌ها را عرضه می‌دارند استفاده کنند. برای نمونه، یک کتاب درسی صفحات شبکه خودش را بر روی وبسایت ناشرش و فهرستی از وبسایت‌های پیشنهادی برای هر درس، سیدی‌رام یا دی‌وی‌دی خاص خودش و گاهی پشتیبانی برخط مدرس را در طرح پرسش‌های متداول^۱ و یا در تالار بحث و گفتگو خواهد داشت.

پیاده‌سازی فناوری ارتباطات و اطلاعات در کلاس درس

مدرسان در سطوح مختلفی به رایانه‌ها و فناوری دسترسی دارند و در بافت‌های متنوع به زبان‌آموزان مختلفی درس می‌دهند. در اینجا به برخی از سؤالاتی که ممکن است درباره استفاده از فناوری در کلاس درس از خود پرسید اشاره می‌کنیم.

* چگونه می‌توان تنها با یک دستگاه رایانه در مدرسه، از فناوری ارتباطات و

اطلاعات در کلاس درس استفاده کرد؟

ارائه سیستم رزرو برای استفاده از یک دستگاه رایانه موجود با همکاران این اطمینان را به شما خواهد داد که همه مدرسان مدرسه به‌طور مساوی از آن استفاده کنند. لازم

است اساساً از اینترنت به عنوان منبعی برای زبان‌آموزان استفاده کرد تا با دسترسی به آن بتوان مطالب را دانلود و چاپ کرده تا به صورت خارج از شبکه (آفلاین)^۱ از آن‌ها در کلاس درس بهره برد. فعالیت‌های فناوری محوری که می‌توان با چاپ مطالب انجام داد عبارت‌اند از:

استفاده از وبسایت‌ها.

پروژه‌های اینترنت محور مخصوصاً وب‌نوردها به صورت خارج از شبکه.

استفاده از حساب رایانامه‌ای مدرس برای انجام پروژه‌های دوست رایانامه‌ای (دوست مکاتبه‌ای الکترونیکی)^۲.

ایجاد بلاگ^۳ کلاسی که ابتدا مدرس تکالیف زبان‌آموزان را بر روی برگه آماده کرده و سپس آن‌ها را در رایانه تایپ می‌کند.

استفاده از ابزار مرجع برخط مثل برنامه تطبیق‌گر^۴ بر روی کاغذ.

مطالب تهیه‌شده الکترونیکی که برای زبان‌آموزان چاپ شده‌اند.

همچنین می‌توان عضو گروه‌های برخط تربیت مدرس رایگان شد.

* چنانچه زبان‌آموزان تجربه یا مهارت اندکی از فناوری اطلاعات (آی‌تی)^۵ داشته باشند چه باید کرد؟

در ابتدا می‌باید از مهارت‌های مربوط به «فناوری اطلاعات» و سطح تجربیات زبان‌آموزان مطلع شد که این کار را می‌توان برای مثال از طریق پرسشنامه انجام داد و سپس با استفاده از ساده‌ترین فناوری‌ها در کلاس درس، کار را شروع کرد. برای زبان‌آموزانی که مهارت‌های «فناوری اطلاعاتشان» و یا سطح سواد آن‌ها در حد صفر یا اندک است، بهترین نقطه برای شروع، کار با تکالیف سادهٔ پردازش واژه می‌باشد. بعد از این که زبان‌آموزان با این تکالیف خو گرفتند، رایانامه‌های ساده و جستجو در اینترنت را می‌توان معرفی کرد. سعی شود برای هر کلاس فناوری ارتباطات و اطلاعات محور،

1. Offline
2. Keypal
3 Blog
4. Concordancers
5. Information Technology(IT)

زبان‌آموزانی که تجربه فنی بیشتری دارند را با زبان‌آموزان کاملاً بی‌تجربه هم‌گروه کرد تا کاربران با تجربه به کاربران کم‌تجربه‌تر کمک کنند.

* در کلاس‌های درس با جمعیت بیش از سی زبان‌آموز چگونه می‌توان از عهده استفاده رایانه برآمد؟

لازم است دست‌کم برای هر ۴ نفر از زبان‌آموزان یک دستگاه رایانه داشت تا بتوان کار در گروه‌های کوچک را به صورت برخط انجام داد. کلاس‌های بزرگ، با بیش از سی زبان‌آموز را می‌توان به دو گروه تقسیم کرد. وقتی گروهی در اتاق رایانه در حال انجام کارهای برخط هستند گروه دیگر کارهای تحریرمحو را انجام دهند. سپس دو گروه جایشان را عوض می‌کنند. در این صورت می‌توان بیشتر ابزارها و فعالیت‌های مربوط به فناوری را در کلاس درس پیاده‌سازی کرد.

* در صورت علاقه و اشتیاق کافی برای به‌کارگیری فناوری ارتباطات و اطلاعات در کلاس درس استفاده، از کجا باید شروع کرد؟

در صورت نداشتن تجربه کافی در زمینه فناوری ارتباطات و اطلاعات، پیشنهاد می‌شود از ابزارها و پروژه‌های ساده در کلاس مثل استفاده از وبسایت‌ها، یا استفاده از مطالب آماده برای زبان‌آموزان مثل وب‌نوردها بهره‌جویید. حتی می‌توان از رایانامه نویسی با زبان‌آموزان، فقط جهت دریافت و نمره دادن به کارها و یا برای پروژه نویسی‌های مشارکتی ساده، استفاده کنید.

بهره ببرید.

* بیش از همه چه نوع ابزارها و فعالیت‌هایی از فناوری ارتباطات و اطلاعات را برای زبان‌آموزان کم سن و سال توصیه می‌شود؟

همه ابزارهای فناوری ارتباطات و اطلاعات و بسیاری از فعالیت‌ها برای کار با زبان‌آموزان کم سن و سال مناسب می‌باشند در حقیقت بسیاری از زبان‌آموزان کم سن و سال امروزی در زمینه فناوری باتجربه‌تر از مدرسانشان هستند! می‌توان از زبان‌آموزان پرسید که قبلاً از چه ابزارهایی استفاده می‌کرده‌اند یا چه ابزارهایی را می‌شناسند و کار خود را با همان‌ها آغاز کرد. برای مثال خیلی از نوجوانان در حال حاضر با رایانامه،

گپ اینترنتی و پیغام‌رسانی فوری^۱ و حتی شاید با بلاگ‌ها آشنایی قبلی داشته باشند. ممکن است برای زبان‌آموزان کم سن و سال‌تر از مطالب آماده و وبسایت‌های موجود برای این رده سنی در اینترنت استفاده کرد. همچنین تعدادی مکفی از وب‌نوردها درباره طیف وسیعی از موضوعات برای زبان‌آموزان کم سن و سال‌تر در دسترس هست.

* چگونه می‌توان از اینترنت به منظور ایجاد پل ارتباطی بین زبان‌آموزان با دیگر زبان‌آموزان در کشورهای دیگر بهره برد؟

چندین ابزار اینترنتی روشی عالی برای برقراری ارتباط زبان‌آموزان از کشورهای و فرهنگ‌های مختلف در کنار ارائه فرصت‌های واقع‌بینانه و برانگیزاننده برای تمرین زبان انگلیسی این زبان‌آموزان عرضه می‌دارند. آسان‌ترین راه به‌کارگیری پروژه بین کلاس‌ها استفاده از رایانامه می‌باشد، اما ممکن است بتوان با استفاده از بلاگ‌ها، ویکی‌ها^۲ و یا حتی گپ اینترنتی این کار را تعمیم داد. پیوستن به گروه تربیت مدرس برخط، ارتباط با دیگر مدرسان در سراسر دنیا و به‌کارگیری این نوع پروژه‌ها کار راحت خواهد کرد.

* اصولاً زبان‌آموزان برای تحقیق و پروژه‌های خودخوان لازم است بدون حضور مدرس از اتاق رایانه استفاده کنند. آنان بدون حضور مدرس چه کاری می‌توانند انجام دهند؟

احتمالاً گاهی پیش می‌آید که زبان‌آموزان به‌تنهایی در مرکزی خود-دسترس به فعالیت پردازند. معمولاً سی‌دی‌رام‌ها برای این موقعیت‌ها فراهم می‌شود. در بعضی از مدارس زبان‌آموزان می‌توانند از طریق اینترنت به مطالبی دسترسی پیدا کنند که در سرور^۳ مرکزی مدرسه یا آموزشگاه قرار گرفته است؛ اما اگر رایانه‌ها به اینترنت متصل باشند، می‌توان زبان‌آموزان را تشویق کرد تا بر پروژه‌های اینترنت محور به‌صورت دونفره کار کنند، پروژه‌هایی مانند:

-
1. Instant Messaging
 2. Wikis: (وبسایت‌های ویراست‌پذیر)
 3. server

وب‌نوردها

مطالب الکترونیکی که توسط مدرس به‌طور ویژه برای این دانش‌آموزان تهیه شده‌اند تحقیقی با استفاده از لغت‌نامه‌های برخط و یا سایر ابزارهای مرجع جهت ارائه بعدی در کلاس درس همچنین آن‌ها می‌توانند به پادبخش‌ها گوش دهند یا بلاگ‌های شخصی خود را آماده یا به‌روزرسانی کنند یا ویکی کلاسی‌شان را ایجاد کرده، یا حتی از گپ نوشتاری استفاده کنند.

مهارت‌ها و تجهیزات لازم برای شروع

مدرس چه نکاتی را باید بداند تا بتواند از فناوری در کلاس درس استفاده نماید؟ درواقع به هیچ دانش تخصصی یا مهارتی نیاز ندارد، مثل اینکه برای مکانیک بودن نیازی نیست رانندگی بلد بود!

مهارت‌های اصلی که شما نیاز است بدانید، عبارت‌اند از: دانش نحوه استفاده از یک برنامه ساده از پردازش واژه‌ها (برای مثال برنامه ورد مایکروسافت)، نحوه استفاده از رایانامه و دسترسی و استفاده از اینترنت. با تلاش در انجام فعالیت‌های توصیه شده برای زبان‌آموزان، باید بتوان افزایش فزاینده‌ای در مهارت‌های فناوری ارتباطات و اطلاعات خود ایجاد کرد و هنگام استفاده از فناوری در کلاس احساس اطمینان خاطر بیشتری داشت.

برای استفاده بهینه فناوری اطلاعات و شروع به‌کارگیری فناوری برای زبان‌آموزان به تجهیزات ضروری زیر نیاز است:

دست‌کم یک دستگاه رایانه (ترجیحاً برای هر دو دانش‌آموز یک دستگاه رایانه)

ارتباط اینترنتی

دستگاه چاپگر

کارت صدا که در رایانه نصب باشد و یک گوشی (میکروفون و گوشی) برای هر

رایانه

نرم‌افزارهای اصلی (برنامه پردازش واژه، مرورگر شبکه مثل اینترنت اکسپلورر^۱، فایر

فوکس^۱، سافاری^۲ یا موزیلا^۳ و یک برنامه رایانامه‌ای)

همان‌طور که در اشاره شد، بافت‌های آموزشی و دسترسی مدرسان به رایانه و فناوری می‌تواند بسیار متفاوت باشد. فعالیت‌های بسیاری وجود دارد که تنها با یک دستگاه رایانه در کلاس درس قابل اجرا می‌باشد. با وجود این، دسترسی به کارگاه رایانه‌ای که بتوان کلاس را آنجا برگزار کرد فرصت‌های بیشتری برای به‌کارگیری فناوری، هم برای مدرسان و هم برای زبان‌آموزان، فراهم خواهد کرد.

باید به خاطر داشت که چیدمان اتاق رایانه مستقیماً در نوع فعالیت‌هایی که می‌توان با زبان‌آموزان انجام داد و نحوه تعامل آنان با یکدیگر و خود مدرس، تأثیر می‌گذارد. در چیدمانی که رایانه‌ها دورتادور اتاق به سمت دیوار قرار داده شده‌اند و میز بزرگی در وسط قرار دارد به مدرس این اجازه را می‌دهد که با سهولت در اطراف اتاق قدم زده و به راحتی آنچه را زبان‌آموزان انجام می‌دهند و آنچه را بر صفحات نمایش رایانه‌هایشان می‌بینند، زیر نظر داشته باشد. فضای مرکزی وسیع این امکان را ایجاد می‌کند که وقتی زبان‌آموزی با رایانه کاری ندارد، به راحتی آنجا را ترک کند و همین‌طور زمانی که لازم است کارهای گروهی با ارتباط بیشتری ترتیب داد این کار به سهولت انجام می‌شود. اگر فضای مرکزی نسبتاً بزرگ باشد فعالیت و تحرک بیشتری هم در مرکز اتاق قابل انجام است و این امر فرصت‌های بیشتری را هم برای زبان‌آموزان فعال‌تر و هم استفاده از بازی‌ها و فعالیت‌های بدنی برای زبان‌آموزان کم سن و سال‌تری که از صفحات نمایش رایانه‌ها دور هستند، ایجاد می‌کند.

بحث و نتیجه‌گیری

مقاله حاضر برای مدرسان، اساتید دوره‌های تربیت مدرس، طراحان واحدهای درسی و مدیران برنامه‌های آموزش زبان انگلیسی به‌عنوان زبان خارجی نوشته شده است، هرچند برای آن دسته از مدرسانی که در زمینه آموزش سایر زبان‌ها هم فعالیت دارند بسیار مفید می‌باشد. همچنین برای آن دسته افرادی است که در استفاده از ابزارهای فناوری

1. Firefox
2. Safari
3. Mozilla

ارتباطات و اطلاعات یا در چگونگی استفاده از این ابزارها در کلاس درس بی‌تجربه یا کم‌تجربه‌اند می‌تواند مفید واقع شود. در این نوشته به مسائل ذیل پرداخته شد: عوامل فناوری هراسی را عنوان کرده و راه‌هایی هم برای غلبه با آن توصیه شد. برخی از تردیدهای مدرسان درباره استفاده از فناوری در کلاس درس را مورد ملاحظه قرار داده و راه‌های مقابله با آن‌ها بررسی شد. با نگاهی گذرا به بافت‌های متنوع آموزش انگلیسی به‌عنوان یک‌زبان خارجی^۱ و دسترسی متفاوت مدرسان به رایانه، انواع فعالیت‌های رایانه محوری که می‌توان برای زبان‌آموزان انجام داد مورد بحث و بررسی قرار گرفت. شمه‌ای از مهارت‌ها و تجهیزات اساسی که مدرسان برای شروع استفاده از فناوری در امر آموزش نیاز دارند ارائه شد.

منابع

- دهباشی شریف، فروزان؛ زندی، بهمن؛ ابراهیم‌زاده، عیسی؛ ضیاء‌حسینی، سید محمد و علی‌پور، احمد (۱۳۹۱). نگرش مدرسان زبان‌های خارجی در به‌کارگیری فناوری اطلاعات در آموزش زبان. *نشریه علمی پژوهشی فناوری آموزش*، سال ششم، جلد ۶، شماره ۳.
- Appadurai, A. (2001). *Globalization*. Durham: Duke University Press.
- Bax, S. (2003). CALL-Past, present and future. *System* 31, 13-28.
- Chapelle, C.A. (2001). *Computer Applications in Second Language Acquisition*. Cambridge: CUP.
- Chapelle, C.A. (2009). Computer-Assisted Teaching and Testing. In M. A. Long & C. J. Doughty (Eds.), *The Handbook of Language Teaching* (pp. 628-644). Sussex: Wiley Blackwell.
- Marandi, S.S. (2011). *CALL 101: Some basics any CALL practitioner needs to know*. *Roshd FLT* 26(1), 70-77.
- Warschauer, M. (2000). The changing global economy and the future of English Teaching. *TESOL Quarterly* 34, 511-535.
- Warschauer, M., and Kern, R. (Eds.) (2000). *Network-based Language Teaching: Concepts and Practice*. Cambridge: CUP.